



## ЛАСКАВО ПРОСИМО ДОДОМУ, СВЯТИШИЙ ОТЧЕ!

Зустріч в Альготтинзі вирізнялася саме домашнім характером. На 11 вересня не було заплановано якихось гучних чи екстраординарних подій. Повернення додому, молитва в каплиці, візит у рідне село Марктл-на-Інні, бодай, – усе це надавало папському візиту особливу камерність і домашність. Якщо у Мюнхені чи Регенсбурзі очікували велику кількість делегацій і заходи мали загально-світовий масштаб, то в Альготтинзі Бенедикта XVI привітали передовсім як земляка, по-родинному.

Загалом Німеччина не та країна, де релігійне питання належить до основних. У перший день візиту Папи Римського до Баварії я намагалася знайти трансляцію по берлінському телебаченню – і даремно. Була лише інформація в новинах. Проте зараз, коли виникла проблема християнсько-мусульманського порозуміння, візит Папи і Його висловлювання – на перших шпальтах газет. Під час самого ж візиту все було більш-менш спокійно.

Події та заходи розпланували з німецькою точністю і педантизмом. На Капельплац, де мав правити Службу Богу Бенедикт XVI, очікували бл. 35 тис. паломників, реєстрація закінчилася ще влітку. На Дупельтплац вхід був відкритий для всіх, там мало зібратися бл. 10 тис. людей; там встановили екран, окрім того Бенедикт XVI мав перетнути цю площу по дорозі до місця проведення Святої Меси.

Біля 3 год. ранку все видавалося не дуже оптимістичним – представників різних спецструктур було більше, ніж самих людей. Однак десь о 7 год., практично перед закриттям, площу заповнили віруючі. Як і очікувалося, в основному були місцеві жителі. На Дупельтплац, окрім німецького та баварського прапору, майорили австрійський (до кордону лише 30 км), італійський і хорватський. Багато хто вдягнув національний баварський стрій (переважна більшість баварців щонеділі, йдучи до церкви, вдягає національний костюм).

Служба Божа була присвячена Пресвятій Діві Марії. Проте, на мій подив, мало хто з присутніх мав із собою розарій для молитви. Загалом моління розарію відбулося радше сцени, як концерт, ніж серед прочан. Щиро подивувало те, що під час Служби ніхто не став навколішки. Чудовий симфонічний оркестр, гарні оперні голоси співаків, яскраве сонце – усе створювало атмосферу свята, але не відчувалося співпереживання Літургії.

Лише коли він заговорив, повернулося відчуття Таїнства. Бенедикт XVI говорив просто і мудро, проникаючи у душу кожного, хто його слухав. Він говорив про святість Марії, про історію і сьогоднішнє, про Церкву і суспільство. Було видно як поступово його слова проймають присутніх.

По завершенні Літургії люди не хотіли розходитися. Містом лунало мелодійне “Бенедетто! Бенедетто! Бенедетто!” Багато хто попрямував у Каплицю св. Марії, щоб помолитися у святині, де щойно звертався до Бога Бенедикт XVI. Це місце упродовж багатьох століть було місцем паломництва багатьох баварців. До Марії Альготтинської приходили з молитвою і прості прочани, і вельможні князі. Тут досі зберігається лист баварського князя Максиміліана, написаний його кров’ю під час прощі до Диви Марії. Можливо, завдяки її заступництву Баварія залишилася переважно католицькою країною. Діва Марія захищала ці місця і під час Тридцятилітньої війни, і під час Наполеонівських війн, і в часи Другої світової. У дитинстві Бенедикт XVI з батьками часто відвідував цю каплицю. У листопаді 1980 р. тут молився Йоган Павло II.

Того дня Папа зустрічався з місцевими священиками і вчителями релігії, відвідав рідне село. Наступного дня Бенедикт XVI мав зустрічі у Регенсбурзі, попередній папський візит в який відбувся тисячу років тому.

Тетяна ДЗЯДЕВИЧ з Берліну, спеціально для “ПГ”

## НОВИЙ КЕРІВНИК ПАПСЬКОЇ ДИПЛОМАТІЇ

15 вересня 2006 р. папа Бенедикт XVI призначив нового секретаря у справах відносин із іноземними державами. Ним став архієпископ Домінік Мамберті, який до цього був апостольським нунцієм у Судані й Еритреї.

Архієпископ Домінік Мамберті народився в Марракеші (Марокко) 7 березня 1952 р. Священницькі священства отримав 20 вересня 1981 р. Має наукові ступені з канонічного та цивільного права. На папській дипломатичній службі перебуває з 1986 р. Працював у дипломатичних місцях Святого престолу в Алжирі, Чилі, Лівані, а також у постійному представництві Святого Престолу при ООН (Нью-Йорк). Згодом обіймав посади у відділі відносин з державами. Третього липня 2002 р. отримав єпископську хіротонію та має титул архієпископа Сагона. Володіє французькою, італійською, англійською та іспанською мовами.

Відділ у справах відносин з іноземними державами підпорядковується папському Державному Секретаріату і становить аналог міністерства закордонних справ – він координує взаємини Святого Престолу з різними країнами. Завдання цього відділу – сприяти дипломатичним зв’язкам із державами та іншими суб’єктами міжнародного права, укладати різні договори та угоди (зокрема конкордати), виконують роль Святого Престолу при міжнародних організаціях тощо.

## ЗАЯВА СВЯТОГО ПРЕСТОЛУ ЩОДО ПРОТЕСТІВ МУСУЛЬМАН

16 вересня щойно призначений папський державний секретар кардинал Тарчізіо Бертоне у зверненні від імені Святого Отця повідомив, що папа Бенедикт XVI шкодує з приводу того, що деякі слова його виступу в Регенсбурзькому університеті образили релігійні почуття мусульман і що ці слова були неправильно інтерпретовані. Державний секретар підкреслив, що позиція Папи Бенедикта XVI повністю збігається з Декларацією Другого Ватиканського Собору *Nostra Aetate* про стосунки Церкви з нехристиянськими релігіями, в якій висловлено повагу до мусульман. На минулорічній зустрічі з представни-

## НОВИНИ АПОСТОЛЬСЬКОГО ПРЕСТОЛУ



ками ісламу в Кельні Святіший Отець висловлював побажання, щоб віруючі цих релігій взаємно шанували один одного і шукали шляхів поєднання. Святіший Отець, – ідеться в повідомленні, – з повагою ставиться до мусульман і прагне, щоб вони правильно зрозуміли значення його слів, а також сподівається, що подолання цієї непрості ситуації, яка склалася, зміцнить спільне свідчення про Бога і співпрацю задля оборони і поширення суспільної справедливості, моральних цінностей, миру і свободи.

## ПАПА ВІДВІДАЄ ЧЕХІЮ

16 вересня в інтерв’ю радіостанції “Проглас” (*Proglas*) кардинал Мирослав Влк, архієпископ Празький повідомив, що під час перебування Бенедикта XVI у Баварії він запросив Святого Отця відвідати Чехію і запрошення було прийнято. Прес-служба Конференції католицьких єпископів Чехії поінформувала, що цей візит може відбутися у першій половині вересня 2007 р. Святий Престол офіційно не підтвердив можливість папського візиту до Чеської Республіки.

## ВІДКРИТО ДОСТУП ДО СЕКРЕТНИХ АРХІВІВ ПАПИ ПІЯ ХІ

З 18 вересня 2006 р. для дослідників офіційно відкрита частина секретних архівів Святого Престолу за період з 1922 по 1939 рр. Понад 30 тис. документів часів папи Пія XI містять історичну інформацію про понтифікат, за якого було укладено Латеранські трактати, налагоджено відносини між Святим Престолом та Італійським Королівством, утворено державу-місто Ватикан. Хоча документи стосуються понтифікату Пія XI (Акілле Ратті), передбачається, що ізраїльські вчені концентруватимуться на вивченні документів, де фігурує кардинал Еудженіо Пачеллі, який за Пія XI був папським державним секретарем і після його смерті у 1939 році став папою, узявши ім’я Пії XII. Головний ватиканський архіваріус о. Сержіо Пагано в інтерв’ю ватиканській газеті *L’Osservatore Romano* зауважив, що хоча відкриті

архівні справи не зачіпають безпосередньо папу Пія XII, однак вони містять чимало інформації, завдяки якій багато вигаданих обвинувачень на адресу Святого Престолу буде спростовано. Передбачається, що архіви 1922-1939 років містять документи щодо внутрішньої політики державного секретаріату Ватикану. Крім того, в документах можна буде знайти відомості про позицію Пачеллі щодо конкордату з нацистською Німеччиною 1933 р., відносин із фашистською Італією, громадянської війни в Іспанії 1936-1939 рр. та інших подій, що передували Другій світовій війні.

## ВАТИКАНСЬКЕ ПОСЛАННЯ ДО АРХІЄПІСКОПА МІЛІНГО

20 вересня опубліковано повідомлення про те, що кардинал Джованні Баттісто Ре, префект Конгрегації у справах єпископів, надіслав лист на ім’я архієпископа Еммануеля Мілінго. У цьому листі він закликав прелата припинити пропагандистську діяльність, яку архієпископ провадить нині у США після своєї контрверсійної втечі з Італії. “Ваша поведінка, дії та публічні заяви повністю суперечать обов’язкам будь-якого єпископа. Іменем Ісуса Христа, я прошу Вас серйозно замислитися над своєю поведінкою та зважити всі можливі наслідки”, – зазначено у посланні кардинала Ре.

Архієпископ Мілінго, родом із Замбії, став відомим у 2001 р., коли взяв шлюб з корейською спеціалісткою з акупунктури Марією Чунг, яка належить до так званої “Церкви Муна” (*див. “ПГ”, № 15/2006*).

Після переїзду до США влітку 2006 р. архієпископ Мілінго очолив організацію “Одружені священики сьогодні”, яку він започаткував разом із самозваним “архієпископом” Джорджем Стеллінгом. Ця організація об’єднує осіб, яким заборонили провадити служіння або позбавили статусу кліриків та священиків і одружилися всупереч нормам канонічного права.

*Благовест-Інфо, Agnuz, CNA, L’Osservatore Romano, Radio Vaticana, ZENIT*

## ВІДЛУННЯ РЕГЕНСБУРЗЬКОЇ ЛЕКЦІЇ

*Закінчення. Початок на 1-й стор.*

“Свобода – не лише складова віри, а й невідмінна її умова... Саме віра дозволяє кожному якнайповніше втілити свою свободу”, – це Йоган Павло II. Папа Бенедикт XVI начебто продовжує його думку: “Насилля суперечить природі Бога й природі душі”. У своїй лекції папа говорив про три прості речі: що не треба виштовхувати теологію за межі науки, бо ж її царина – це дослідження першопричини всього; що використання розуму без віри є патологічно небезпечним, а віра без розуму (до слов’яно – не “з логосом”, *συν λογος*) не відповідає природі Бога; що Європа від початку виникла на підвалинах двоедності християнської віри та грецької філософії, а заперечення цього і є причиною проблем, що їх нині зазнає Старий Світ.

Чому Святіший Отець ужив той риторичний пасаж, навколо якого розгорнулися драматичні протести у мусульманських країнах? Хіба не можна було обійтися без цієї контрверсійної цитати з діалогу між одним із останніх візантійських імператорів Мануїлом II та анонімним співрозмовником? (Варто буде нагадати, що джерело цитати знає всьому світові вже майже 600 років – приблизно з 1391 р.). Щоб зрозуміти це, слід звернутися до часів, коли Йозеф Рацінгер ще був префектом Конгрегації віровчення. Специфіка ісламського суспільства цікавила кардинала віддавна. Так, у книзі “Сіль землі” (*Salz der Erde*), написаній 1996 р. у співавторстві з журналістом Петером Зеєвальдом, кардинал зауважує: “Коран – це загальний релігійний закон, котрий регулює все політичне й суспільне життя і вимагає, щоб будь-яка сфера життя була ісламською. Шаріат формує суспільство від початку й до кінця”. Власне ця специфіка ісламу й робить його впливовим, дозволяє солідаризуватися

мусульманському суспільству на фундаменті єдиної віри. І саме такої солідарності, яка б міцно опиралася на підвалини християнської віри, нині бракує Заходові. Відомо, що Захід давно вже вважає релігію та віру маргінальними явищами, відкидаючи їх як складову інтелектуального, наукового, суспільно-політичного життя – і саме це акцентував у лекції Бенедикт XVI: “Традиційні релігійні культури світу вбачають загрозу своїм найглибшим переконанням саме у виштовхуванні божественного зі сфери універсальності розуму. Розум, який залишається глухим до божественності й зводить релігію до рівня субкультури, неспроможний до діалогу культур... Захід уже давно зазнає небезпеки через те, що уникає питань, які складають основу його раціонального мислення, і тільки страждає через це”.

## По-друге

Невідомо, як же так сталося, що головні тези папської лекції проігнорували, а основну увагу сконцентрували на отій горезвісній цитаті? На жаль, вкотре доводиться констатувати: з папським виступом повелися по-хамськи брати-журналісти. Іншими словами, маємо класичний приклад “маніпулювання інформацією” – коли широким масам повідомляють не те, що було насправді, а “бажане” для коментаторів. Якщо ви не знаєте, що таке “Царство хама”, яке пророчили З. Гіппіус та Д. Мережковський на початку XX ст., то маєте змогу спостерегти його зараз – у добу інформаційного суспільства.

Але, і це найголовніше, не дає спокою думка, що загалом ситуація навколо регенсбурзької лекції нагадує широкомасштабну спеоперацію з дезінформування суспільства, проведену в загальносвітовому контексті. Враховуючи запланований на кінець листо-

пада – початок грудня 2006 р. візит Святішого Отця до Константинопольської Патріаршої Кафедри й відповідне пожвавлення відносин “Перший Рим – Другий Рим”, мусимо глибоко замислитися, хто так “уміло” маніпулює академічною цитатою шанованого й авторитетного професора догматичної теології. Тут хоч-не-хоч пригадаєш радянський стилістику маніпулювання інформацією, яка створювала умови для заяв штибу: “Я романи Пастернака не читав, але цілковито засуджую й вимагаю покарати”.

## “Вірю – не вірю”? Ні: думаю – не думаю!

Принаймні кілька висновків уже можна зробити. По-перше, не вірити інформації (особливо зі сфери релігійного життя) світських ЗМІ – зокрема з теренів колишнього СРСР, – доки не ознайомишся з першоджерелом. По-друге, мусимо визнати, що інформаційне суспільство породило інформаційні війни, свідками й майже учасниками однієї з яких ми стали. На нас впливають, нами намагаються маніпулювати, й відбувається це не лише в локальному, а відтепер і в глобальному масштабі. Не навчимося вмло користуватися інформацією – хтось буде використовувати наші думки й свідомість, диригувати ними. По-третє, на тлі загальної розгубленості європейського вищого керівництва, яке досі не дуже постіпає (за винятком хіба що Ангели Меркель, канцлера Німеччини) висловити слова моральної підтримки папі в цій ситуації, нам, католикам, варто ревніше молитися за Святішого Отця. Він зараз як ніколи раніше потребує нашого розуміння й духовної підтримки.

І насамкінець: всім, хто хоче знати, що ж насправді сказав Бенедикт XVI, пропонуємо повний текст регенсбурзької лекції, український переклад якої нині публікує “ПГ”.

Олексій БРАСЛАВЕЦЬ